

juhot, kecskét, tevét és szamarat. Lábán ugyan alaposan kihasználta vejét, de Jákób is gyakran rászedte apósát. Kölcsönösen félték egymástól. Húsz év után Jákób hazavágyott. Összepakolta mindenét, és az éj leple alatt - családjával és barmaival együtt - elillant. Lábán rosszalta távozását, üldözőbe vette és utolérte, de összecsapásra nem került sor. Megegyeztek és kölcsönösen megáldották egymást, mondván: "Az Úr tartson szemmel bennünket, amikor mi nem látjuk egymást!" Ez volt a bizalmatlanság áldása. Ha már nem tarthatják egymáson a szemüket, tartsa rajtuk szemét az Isten...

Néhány nap múlva hozták a hírt Jákóbnak, hogy bátyja - Ézsau - négyszáz emberével közeledik feléje. Jákób megrettent. Mögötte volt Lábán, aki haragudott rá, s előtte Ézsau, aki annakidején halálra kereste! Biztonságba helyezte családját, ő pedig ott maradt a Jabbók-gázlónál. Az éjszaka sötétjében ismét találkozott az Istennel. Egész éjjel tusakodott vele, míg az Úr megütötte csípőjének forgócsontját úgy, hogy megsántult. De Jákób csak ragaszkodott az Istenhez, mondván: Nem bocsátlak el, míg meg nem áldasz engem! Ekkor megkérdezte az Isten: Mi a neved? Ez volt a legkényesebb kérdés, amit csak feltehetett, mert a Jákób név - magyar nyelvre lefordítva - annyit jelent, hogy: csaló. Mi a neved? Ő így felelt: Jákób. Csaló. Erre az Úr azt mondta neki: Nem Jákób, azaz nem csaló lesz ezután a neved, hanem Izráel, mert küzdöttél Istennel és emberekkel, és győztél.

Amikor Jákób nem kizárólag a maga erejére támaszkodott, nem a ravaszságban és a csalásban bízott, hanem megadta magát az Istennek, akkor jutott el az igaz hitre. Az Úr pedig hozzátette, hogy győzött, és megáldotta őt. Amikor mi is feltételek nélkül átadjuk magunkat az Istennek, reabízzuk életünket és mindenünket: akkor születik meg bennünk is az igaz hit! És akkor megáld minket is az Isten, és akkor - győzünk. Ámen.

SIMÉN DOMOKOS

TOVÁBBÉLNI VAGY TÚLÉLNI?*

Mt 10, 22/b

Az előző vers ellentéte a felolvasott résznek. Háborúságról, gyilkosságról, gyűlölségről, halálról, Isten elleni hűtlenségről szól. A felolvasott rész a mindvégig való, meg nem szűnő hűségről, s így a megmaradásról szól; az öntudatosságban a kitartás jutalmát ígéri a minden nyomorúság túlélésében. A következő versben az értelem ítéletére, a gondolatra van bízva a megtartás és a megmaradás. A gondolat szabadsága, a lét szabadsága, fordíthatnók mai nyelvünkre és helyzetünkre Jézus szavait.

* Elhangzott az 1995. évi Lármafa szórványtalálkozó alkalmával a csíksomlyói kegytemplomban.

A szórványmagyarságot, a csonkát, a testnélkülit - de nem a test és lélek-idegent - ide, ma a megmaradás és a megtartás lármafa-lángja riasztott össze, mondhatnám, mint egy jelképes országgyűlést, népünk és nyelvünk védelmében. Egy ilyen jelképes országgyűlés is, pusztán szellemi-gondolati eszközökkel bensőséges forradalommal alakulhat át, a Biblia szavával, az állhatatos megállásért: az "itt és most" megtartása-megmaradása érdekében. Mert most is lármafagyújtó idő van, testvértkereső juliánusbarátokra van szükségünk.

A napi rendeletek szakítatlan láncá nyilvánvalóvá teszi, hogy a szórványban, majd később a tömbben élő magyarság fennmaradásának elbotlítása a tét. Végzetes és tényleges fenyegetettségben élünk: anyanyelvünk elapasztásának "kaszása" az iskoláink és templomaink kapujában áll. Ma téged nem is, de unokádat várja, hogy velük téged, apádat-anyádat és múltunk lekaszája tarlóra. A Bibliával kérdelem ezek után, hogy mi megállni és megtartatni akarunk-e? A kérdés jogos, mert egyfelől másként láthatjuk a megmaradáshoz vezető utat, amit az ellenállás megszelídítésével "udvarképessé" tudhatnánk udvarolni; és merőben ellentétesen láthatjuk a megmaradás-megtartás esélyét ellentétes előjellel. A jövődjő ajtaján a mi kilincsünket keressük: Hogyan tovább? Itt jelentkezik a létkérdés: továbbélni vagy túlélni?

A történelem a tanúm, hogy a megalkuvások árán fennmaradó nép, nem ugyanaz a nép; talán úgy is tekinthető, mintha fenn sem maradt volna! Példának idézem Jézus népét. A próféták keményen kinyilatkoztatták, hogy egyszerű továbbéléssel nem tudnak kibékülni: túlélők akarnak lenni, megtartatni Istenben, hagyományban, nyelvben. Az öngazoló jövőt tekintik a célnak és nem a megtűrésbe nyomorító jelent. Úgy tartják, hogy a közömbösök: öncsonkítók, ellenségek.

Sok a kétségünk, a feloldatlan kérdésünk: tudjuk-e igazolni önmagunkkal népünk és anyanyelvünk összetéveszthetetlen létjogát, mert ha nem ez, fokról-fokra való perifériára csúszást, végül fölszívódást, fölszippantást jelent. Tudunk-e, a látszólagos múltbeli ellentétek múltbeli hagyományával a jelenben-jövőben közösen gondolkodni a továbbélés vagy túlélés pódiumáról, úgy, hogy a földrajzi, történelmi, hagyományi vallási vagy felekezeti falakat lebontva - de önmagunkat megtartva -, az egy közös Istenünknek egy templomot építsünk önvédelemért és végső menedékért, amely az egyházközösség összeforrottságában úgy tud megállni, hogy mindvégig megtartson? Különbözőzünk vagy azonosuljuk egymással, vagy másokkal? Napjainkban az alárendelés ellenértékét, a toleranciánk valutájában kérik. Van-e öntudatunknak "valutája"? Létszámcsökkenésünk nem jelent értékcsökkenést, ha mindvégig azonosak tudunk maradni őszinte önmagunkkal? Eldöntetlennek látszik látszólag az a kérdés is, hogy jellemáldozó politizálásra vagy kérlelhetetlen jellemű fantasztákra van-e szükségünk?

A megmaradás, a megtartás, továbbélni vagy túlélni szempontjából sok gyötrő kérdésünk van, de a felelet csak egy lehet, a jézusi: mindvégig állhatatosan és öntudatosan megállni és betölteni a magunk helyét. Célunk nem a pillanatnyi túlélés, hanem a mindvégig való továbbélés unokáinkon keresztül a megtartásért, a megmaradásért, a folytonosságunkért.

Biztos, hogy a történelem nem a jog és az erkölcs nélküli ítélkezők tetteit tanítja, hanem a mindig az általuk elítéltekét, üldözöttékét.

Küzdelmünk hátszaga a templom és az iskola: bírása a tiszta lelkiismeret; tudományának iránytűje az öntudat, eredménye a megmaradásban való megtartás. Bárd Oszkárral ismétljük egyen-egyen és közösen: "E ránk szakadt világban/ Hol senki sem mutatja azt, ami,/ E félretódult zagyva árözönben/ Én meg akarom magam tartani/ embernek és magyarnak, válsztófalak nélkül!"

Ehhez adjon az Isten áldást és jézusi segítséget, melyet az Unitárius Egyházam nevében kérek és kívánok. Ámen.

SIMÉN DOMOKOS

NYILATKOZZÁL MEG!

Mk 7, 32, 34

Úgy tűnik, hogy a 20. század is a süketek párbeszédének a kora lett: gyilkoljuk egymást szóval és fegyverrel: technikánkkal felelőtlenül pusztítjuk Földünket; az éhhaláltak koporsója mellett kórusban zengjük: "Nem a mi halottunk". Az egyéni önzés nagy kirakóvásárát tartja bennünk. Egyértelmű, hogy vagy a világunkat zártuk ki magunkból, vagy magunkat zártuk ki Isten világából. Önmagunk foglyaivá, fogházává váltunk. Bezárkózásunk ÉNvilágunkba, - magunkra húzzuk az ajtót -, s így magunkba-magunkra maradunk. Elszigetelődünk, a Biblia szavával értve, modern "süketekké és nehézbeszédűvé" válunk. Elmarad a lelki szomszédolás, a világi értelemben is vett "gyónás", az őszinte keresztény emberi megnyilatkozás. A görcsök így oldatlanok maradnak, az egymás terhének hordozása olvasására analfabéták maradunk, és nem értjük, hogy miért fogy csontvázvá bennünk a lélek, a hit.

Betegség ez, mely nem mérhető a gazdasági, politikai, jogi, kereskedelmi lázmérőn. Jellemző tünete a közömbösség és az egymás iránti felelősség vérszegénysége. Ez korunk emberének lelki és szemléleti pestüse. Tünete az elmagányosodás, az atomizálódás, az önzés, az elszigetelődés. A bibliai képen így leszünk vakká, süketté és nehéz beszédűvé, képtelenek az őszinte szóra és tetterre. Bárd Oszkár versével jajdulunk fel, magunkon túl a jövőndő felé tekintve: "Mihez kezdhetnénk, jaj mihez... A két fiammal, Úristen mi lesz? ... Velünk vagy nélkülünk; a jövőndővel, gyermekeinkkel így mi lesz? Áldozatok vagy hősi halottak lesznek?" Az ökológiai katasztrófa után jönni fog a lelki katasztrófa, mikor a logikus, kézügyben lévő értelmet, ha csökkent is, tetemre hívja a szélsőségekbe görcsösen kapaszkodó lelki szükség tapasztaltak alapján. Vagy a túlméretezett rideg értelem boltozata, lelki földrengések idején rászakad hitünkre, egyéniségünkre, világnézetünkre, és süketté válik bennünk az öröm, a jóság, a békesség és nehéz beszédűvé válik a szeretet, a megértés, az igazság, az emberség. Lakatlanná válik így bennünk vagy az értelem, vagy